



# Stefan Löfven: Tal på Förintelsens minnesdag 2019

**Talare**  
Stefan Löfven  
Statsminister

**Datum**  
27 januari 2019

**Plats**  
Stockholm

1 Överlevande,  
Ers Kungliga Höghet,  
excellenser,  
vänner.

5  
Jag skulle vilja säga några ord om tomhet.

För några år sedan gick pjäsen ”Vår klass” här i Stockholm.  
Den handlar om förintelsen av den judiska befolkningen i den polska byn  
10 Jedwabne 1941.

Det finns en oerhört smärtsam punkt i berättelsen,  
där den unge mannen Abram, som emigrerat till USA,  
läser upp ett brev där han frågar efter sin mor och sin far.  
15 Sina systrar och bröder.  
Sin mormor och morfar, farmor och farfar.  
Sina kusiner, sina mostrar och morbröder, sina farbröder och fastrar.

Han frågar:”Vem har dödat hela min familj, tagit vårt hem, våra saker, allt,  
20 och som nu bor i våra hus?”.

Han försöker skrika ut sin vrede och förtvivlan.  
Den fruktansvärda tomheten.

25 \* \* \*

Idag pågår fortfarande en strid om värderingar,  
som ännu inte är vunnen,  
och kanske aldrig kommer att kunna slutgiltigt vinnas.

30

Hotet och hatet mot judar är fortfarande fruktansvärt omfattande i Sverige. Antisemitismen finns i högerextrema och vänsterextrema grupper, i konspirationsteorier på nätet, i fundamentalistiska islamistiska miljöer,  
35 men också hos vuxna och barn som flytt till Sverige, som har blivit utsatta för antisemitisk propaganda, ofta orkestrerad eller påhejad av just de förtryckande regimer som de har flytt ifrån.

40 Här kan ingen tomhet, inget värderingsmässigt vacuum, få finnas. Här måste vi kliva in, och med tveklös tydlighet belysa, bemöta och bekämpa antisemitismen, var den än visar sig och vem som än uttrycker den.

Vi har börjat arbeta med att stärka lagen som förbjuder rasistiska symboler,  
45 vi har skjutit till pengar för att möjliggöra för fler ungdomar att resa till Förintelsens minnesplatser i Europa och vi har sett till att öka resurserna till judiska församlingar och andra organisationer som behöver stöd för sin säkerhet.

50 Men om det krävs nya utbildningsprogram, ska vi skapa dem. Om det krävs större säkerhetsåtgärder, ska vi genomföra dem. Om det krävs hårdare polisiära insatser, ska vi verkställa dem.

Det judiska livet är en självklar del av Sverige, och var det än hotas eller  
55 utmanas ska det försvaras. Om detta kan ingen tvekan få råda.

\* \* \*

En del av det försvaret är också bevarandet av minnena.

60 Vi är många som blivit betagna av Jacob Mühlrads arbete med att gestalta sin morfars minnen från Auschwitz och Bergen-Belsen, som nu lever vidare och sprids över världen i kompositionen Kaddish.

65 Sådana insatser är en stolthet för Sverige. Men uppgiften att föra minnena vidare, kan inte bara bäras av överlevande och deras efterkommande. Den måste bäras av ett helt samhälle.

I somras hörde Max Safir av sig till mig.  
Sedan han befriades från koncentrationslägret Ebensee,  
har han burit minnena vidare.

75 Han har arbetat, bildat familj – och samtidigt slitit med att resa runt för att  
visa nya generationer tatueringarna på hans hud; berätta vad han bär inom  
sig.

Nu börjar hans ork lida mot sitt slut,  
80 och han berättade för mig att han tyckte att Sverige borde instifta ett  
museum för att bevara hans och andra överlevandes minnen för kommande  
generationer.

Nu upprättar vi ett museum för Förintelsens överlevande i Sverige. Jag  
85 berättade om det i min regeringsförklaring i riksdagen efter att jag blev vald  
till statsminister.

Tillsammans med den internationella konferensen som vi arrangerar nästa år,  
kommer detta museum ligga till grund för ett fördjupat och förstärkt arbete  
90 för hågkomsten i Sverige och i världen.

Jag vill att Max Safir, Hédi Fried, Livia Fränkel, Emerich Roth,  
och alla er som vigt era liv åt att berätta om brotten mot er och era älskade,  
ska veta detta:

95 Era minnen kommer inte att försvinna in i tomheten.  
De ska leva kvar.

\* \* \*

100 Slutligen vill jag säga detta: Idag samlas vi för att sörja,  
och stödja alla er som fortfarande lever med tomheten,  
efter föräldrar, familjemedlemmar, vänner, älskade.

105 Men vi gör det också för att hedra och hylla det som levt vidare.  
Det judiska liv och den fantastiska judiska kultur,  
som överlevt millenium av förföljelse och förtryck.

110 I slutet av pjäsen ”Vår klass”, så kliver också en åldrad Abram fram igen.  
Han sörjer sin frus bortgång, men i berättelsen om vilka som närvarat på  
begravningen i USA, kommer något annat fram.  
I uppräknigen av barn och deras partners,  
i stoltheten över barnbarn och barnbarnsbarn,  
115 så beskriver Abram det liv, den kärlek, den glädje, som är tomhetens  
motsats.

Så många av er lever än idag med sorg och sår.

120 Men så många lever också i kärlek, i gemenskap, i frihet.  
Och jag lovar er, som statsminister och som människa,  
att jag kommer göra allt i min makt,  
för att den friheten ska försvaras.

125 Tack.

**Taggar**

2010-tal, 2019, Förintelsens minnesdag, Man, Minnestal, Politiska tal, Socialdemokraterna

**URI**

130 <https://www.svenskatal.se/tale/stefan-lofven-tal-pa-forintelsens-minnesdag-2019>

135

140

145